

INGER FRIMANSSON

LINTULAPSI

Suomentanut Anu Koivunen

LIKE

Like on julkaissut Inger Frimanssonilta aiemmin teokset:

Häränsydäminen mies (2000)

Alastomien naisten saari (2003)

Pimeyden jäljet (2006)

Parempi elämä (2008)

Kissa joka ei kuollut (2009)

Rotanpyytäjä (2010)

Pahaa pelkäämättä (2011)

Kylmä maa (2012)

Tyttö ja kissa (2015)

Justine Dalvik -sarjan aiemmin ilmestyneet itsenäiset osat:

Hyvää yötä, rakkaani (1999)

Varjo vedessä (2007)

Kirjassa on katkelmia seuraavista kappaleista:

”Another Brick in the Wall” ja ”Mother”, Pink Floyd

”Another Day in Paradise”, Phil Collins

Ruotsinkielinen alkuteos: *Fägelbarnet*

Copyright © Inger Frimansson by Agreement with Enberg Agency 2020

Suomenkielinen laitos

© Like Kustannus / Kustannusosakeyhtiö Otava 2022

LIKE

Like Kustannus

Helsinki

www.like.fi

ISBN 978-951-1-41835-1

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2022

4041 0037
Painotuote

Prologi

Christa

Itku oli ollut hänessä koko yön. Se oli äänetöntä itkua mutta vuolasta. Se teki tukan suolaiseksi ja kosteaksi, ja hän joutui kääntämään tyynyn kerta toisensa jälkeen. Lopulta hän lipui jonkinlaiseen horrokseen mutta heräsi hanhien kaakattavaan lauluun. Kanadanhanhien ja valkuposkisten.

Nyt oli aamu, täytyi olla. Hän tunsi sen itsessään, vartalon painossa vasten lakanaa, vasten pehmeää, aivan liian pehmeää patjaa. Hän makasi kuulostellen ääniä. Äkkiä kaipaus kasvoi hänessä:

Olla yksi noista linnuista, kokoontua lähtöön niiden kanssa.

Ilma oli muuttunut. Viime päivinä oli tullut jotakin purevaa, hitunen pakkasta tuuleen, joka enteili talvea.

Hän silitti vaistomaisesti käsivarttaan, mietti höyheniä, mietti untuvaa.

Siinä samassa itku purkautui ääneksi.

Christa Jaglander täyttäisi kohta seitsemäntoista vuotta. Hän ei ollut koskaan nähnyt kasvojaan. Ei koskaan lintua, ei koskaan äitiään eikä isäänsä. Hän oli ollut sokea siitä päivästä lähtien, kun oli syntynyt.

Äiti tuli vuoteen vierelle. Hermostuneena ja äänettömästi hiippaillen, niin kuin aina.

”Oletko sinä hereillä, tyttöseni? Onko sinulla paha mieli jostakin?”

Christa vastasi nyreästi mutisten. Tunsu miten äiti istuutui vuoteen reunalle hänen vierelleen.

”Tänään on sunnuntai, murunen. Niin että meidän pitää palata kaupunkiin. Älä itke, pääsemme varmasti tänne takaisin, jos haluamme. Vaikka ensi kesänä, eikö se olisikin mukavaa? Ensi kesänä, Christalisa. Kultaseni.”

Kuinka kauan äiti oli tarkkaillut häntä? Christa painoi kasvoinsa tyynyyn sanomatta mitään. Äiti lisäsi vauhtia ja jatkoi:

”Kuulehan, nyt saat luvan nousta. Meidän pitää olla valmiina ennen neljää. Bussi lähtee silloin. Vartin yli neljä. Bussi kaupunkiin, niin kuin tiedät. Ja sitä ennen meidän pitää pakata ja siivota.”

Tänään oli viimeinen päivä. He olivat asuneet lainatalossa merenrannalla melkein viikon. Talon omisti heidän ystäväpariskuntansa, Justine ja Hans Peter. Talolla oli nimikin, Ängslyckan. Justinen mielestä Christa ja äiti tarvitsivat lepoa. Sen jälkeen kun *Se Käsitämättömän Kamala* oli tapahtunut.

Hän oli niin huomaavainen. Justine. Niin kiltti.

”Voitte olla siellä koko kesän, jos haluatte”, hän oli sanonut.

Mutta eivät he olleet.

Maanantai

I

Puoli kuudelta aamulla Justine Dalvik luovutti. Siinä vaiheessa hän oli valvonut melkein keskiyöstä asti. Jalan vanhaa vammaa oli taas alkanut särkeä. Lisäksi häntä kiusasi huoli, uudenlainen huoli, joka oli sukua hänen tavanomaiselle ahdistukselleen mutta oli kavalampi ja pahaenteisempi. Unentokkurassa hän muisti vertauksen. Kuin kuilun reunalla.

Hän venytteli rypistyneissä vuodevaatteissa. Hänellä oli yllään t-paita ja alushousut, ja ilmoille leyhähti häivähdys öistä hiukeä. Hän hieroi silmiään ja haukotteli ääneen, kumeasti ja lähes tulkoon alkukantaisesti, mitä hän tiesi Hans Peterin inhoavan. Nyt Hans-Peter ei kuitenkaan ollut täällä. Hän työskenteli yöportierina. Oliko hän saanut nukuttua portierin huoneen kapealla laverilla? Välillä yöaikaan ei tapahtunut mitään, ja silloin hän pystyi nukkumaan monta tuntia. Justine tiesi, että Hans-Peterillä oli tapana valita jokin kirjoista, jotka tämä oli latonut pienen huoneen hyllyille. Siellä Hans Peter makasi ja luki, makasi ja nukahti. Tietenkään se ei ollut kovin syvää unta. Jos jotakin tapahtui, hänen piti olla valmiina.

Oikeastaan hotellissa ei ehkä olisi edes tarvittu henkilökuntaa yöaikaan. Yhä useammat pienet hotellit alkoivat luopua yöpäivystyksestä. Mutta näin oli ollut aina. Ja niin olisi myös jatkossa, nyt kun Tre Rosor oli saanut uuden omistajan. Ariadne Jaglander oli ostanut sen. Ariadne, joka oli työskennellyt hotel-

lissa viisitoista vuotta siivoojana. Hän halusi pitää kiinni perinteistä. Ja halusi pitää Hans Peterin. Hän tarvitsi kaiken saatavilla olevan tuen.

Hans Peter oli oikeasti auttanut Ariadnea, Justine mietti. Hans Peter tiesi, mitä Ariadne oli kokenut, ja ymmärsi tämän tarvitsevan hyvitystä.

Justine ei voinut olla ajattelematta, että Ariadne oli sittenkin pyrkinyt liian korkealle. Mieheensä äkillisen kuoleman jälkeen tämä oli myynyt Ekerön talon, ottanut tyttärensä ja muuttanut kaupunkiin. Hotellin osto merkitsi Hans Peterille paljon työtä. Hans Peter oli kiltti ja huomaavainen ja auttoi aina kaikkia.

Justine katsoi uudelleen kelloa. Pitäisikö hänen soittaa Hans Peterille? Ei. Ei hänellä oikeastaan ollut mitään sanottavaa. Heidän suhteensa ei enää ollut niin kuin Stevie Wonderin kappaleessa ”I just called to say I love you”. Pyörryttävän rakastumisen aika oli ohi, ja tilalle oli tullut turvallinen ja hiljalleen kulkeva arki.

Justine kaatoi keittimeen vettä ja mittasi muutaman kukkuraisen lusikallisen kahvia. Hän otti esiin leivän, rasian Bregottia ja juustopalan. Kello oli jo yhdeksän. Hans Peterin pitäisi tulla hetkenä minä hyvänsä. Yleensä he söivät yhdessä aamiaista. Sen jälkeen Hans Peter kävi pitkälleen parisänkyyn ja yritti saada nukuttua.

Uusi, vieras huoli kalvoi Justinea edelleen. Se liittyi ennen kaikkea Hans Peteriin. Enää sitä ei voinut kieltää, Hans Peter oli muuttunut. Sen huomasi monestakin seikasta. Miehestä oli tullut kovin harvasanainen, toisinaan melkein töykeä, mikä ei ollut ollenkaan hänen tapaistaan. Usein hän myös viipyi kaupungissa paljon kauemmin kuin olisi tarvinnut. Justine oli ajatellut että se johtui töistä, että Hans Peterin piti auttaa Ariadnea. Ei siinä sinänsä mitään. Justine piti Ariadnesta, toivoi tälle kaikkea hyvää.

Tietenkin Hans Peter oli myös väsynyt. Ja töiden uuvuttama. Mutta ehkä hänen muutoksensa johtui jostakin aivan muusta? Jostakin mikä liittyi Justineen itseensä.

Justinen tavoin myös Hans Peterin oli nykyään vaikea nukkua. Ennen Hans Peter oli nukahtanut heti kotiin päästyään, ja kun hän heräsi, heillä oli monta yhteistä tuntia ennen kuin oli taas aika lähteä töihin. Mutta ei enää. Vaikka talossa oli hiljaista ja rulla-verho oli laskettu, Hans Peter joutui yhä useammin turvautumaan nukahtamislääkkeisiin. Justine oli tuloksetta yrittänyt keskustella asiasta, urkkia mistä mahtoi olla kyse.

Yksi niistä piirteistä, joita hän oli Hans Peterissä aina arvostanut suuresti, oli se ettei tämä koskaan vajonnut yksityiseen ja itsekäiseen mykkyYTEEN. Parisuhteessa piti pystyä puhumaan. Ja niin he olivat kaikkien näiden vuosien ajan pystyneetkin.

Mutta nyt. Jokin oli vialla. Justine ymmärsi jäätävän kylmästi, että niin oli, ja hänet täytti vahva, aito pelko.

Hän katseli puiden suuntaan. Ruohikko oli täynnä omenoita, jotka tuuli oli yön aikana pudottanut. Kaikkein mieluiten hän olisi jättänyt ne siihen kauriiden syötäväksi, mutta Hans Peterin mielestä se ei ollut hyväksi nurmikolle. Ruoho homehtui ja muuttui rumaksi. Ja sitä paitsi... Kannattiko ylipäänsä ruokkia kauriita pihapiirissä? Sellaisista asioista heille saattoi nykyään tulla kinaa. Se liittyi Hans Peterin uuteen, vieraaseen mielenlaatuun.

Jalkasärky esti Justinea liikkumasta. Se vaihteli vuodenaikojen mukaan ja myös hänen mielialansa mukaan. Kesäisin ei tuntunut melkeinpä mitään. Hän kaivoi esiin vanhan Voltaren-putkilon ja siveli kerroksen polveen, sääreen ja nilkkaan. Se toi helpotuksen ainakin hetkeksi.

Jalka oli vaivannut häntä lapsesta asti. Hän oli liukastunut kalliolla ja kaatunut niin pahasti, että nilkka oli murtunut monesta kohdasta. Parantuminen oli kestänyt kauan. Hänen äitipuolensa Flora oli ollut raivoissaan ja haukkunut myös muut mukana olleet lapset. *Minähän olen sanonut, ettei kallioilla saa leikkiä.* Justine näki mielessään äitipuolen vihaiset kasvot. Tiukkailmeisen tummanpunaisen suun, papiljoteille kääriyty hiukset. Lapset olivat juos-

seet heille kotiin hakemaan äitipuolta. *Täti, tule pian, me leikittiin ja Justine kaatui, hän makaa oudosti kalliolla eikä pysty kävelemään.*

Kyse ei kuitenkaan ollut leikistä.

Justine pesi voiteen pois käsistä ja avasi verhot. Sade ryöppysi ikkunaan. Yhdessä yössä sää oli muuttunut leppeästä ja lauhkeasta loppukesästä syksyksi. Linnun oli aika muuttaa takaisin taloon. Vaikka se olikin villilintu, se oli yllättävän herkkä vedolle.

Viime vuonna tähän aikaan se oli sairastunut. Keltainen erite paakkuuntui sierainten ympärille, ja kurkusta kohosi rohina. Justine oli soittanut monelle eläinlääkärille, mutta yksikään ei halunnut ottaa heitä vastaan. Hänelle sanottiin, etteivät eläinlääkärit saaneet hoitaa villieläimiä. Ilmeisesti se oli määräys. Hänelle ei koskaan selvinnyt mikä sen syynä oli. Ota yhteyttä villieläintenhoitajaan, hänelle oli neuvottu. Sitä hän ei tehnyt. Ei villieläintenhoitaja ollut mikään eläinlääkäri. Hoitaja olisi voinut alkanut kysellä, miksi Justine piti vankina luonnonvaraista lintua, ja olisi ollut mahdotonta vakuuttaa, ettei kyse ollut vapaudenriistosta. Lintu oli ystävä ja suojatti. Ei se voinut asua missään muualla kuin täällä.

Lääkekasveista kertovasta kirjasta Justine löysi reseptin, jonka piti auttaa vilustumiseen. Kuivattujen puna-apilan kukkien piti tekeytyä kiehuvaan veteen, ja juoma tuli tarjota teenä. Kolmesti päivässä hän oli pakottanut puoliksi jäähtyneen nesteeseen pipetillä linnun kurkkuun. Se auttoi.

Keittiön ikkunasta näki suoraan lintuhäkille. Hans Peter oli rakentanut sen muuttaessaan vuosia sitten Justinen luokse asumaan. Ei sillä ettei Hans Peter olisi halunnut lintua sisälle taloon. Päinvastoin. Yleensä ihmiset kyllä pelästyivät huomattessaan, että Justinella oli kotonaan iso lintu, joka lenteli vapaasti ympäri taloa. Ei, Hans Peter oli pikemminkin ajatellut eläimen hyvinvointia. Elävä olento tarvitsee ilmaa ja valoa. Ja totta kai, Justine kyllä ymmärsi. Hän kuitenkin tiesi, miten pelokas ja varovainen lintu oli. Muut linnut olivat monta kertaa hyökänneet sen kimppuun. Ne eivät ymmärtäneet sitä. Lajitoveriaan, joka ei ollut niin kuin ne itse. Sellainen piti tuhota.

Ensin he olivat myyneet talon. Vaikka sijainti Ekerössä oli haluttu, talo ei ollut mennyt kaupaksi niin nopeasti kuin äiti olisi toivonut. Mieluiten äiti olisi muuttanut saman tien isän jutun jälkeen, Christa mietti, mieluiten heti seuraavana päivänä, jättänyt vain kaiken ja lähtenyt. Mutta eihän se käynyt päinsä. Oli niin paljon järjestettävää. Aivan erityisesti piti löytää ostaja, joka oli valmis pulittamaan äidin välittäjän pyytämän summan. Äiti ei ollut täysin tyytyväinen, hän huokaili ja valitti mutta lopulta joutui kuitenkin luovuttamaan.

He muuttivat helmikuun alussa. Kun Christa viimeisen kerran astui ulos talosta ja lähti kävelemään autolle, hän liukastui jäisellä puutarhakäytävällä ja löi häntäluunsa. Niin ei olisi koskaan käynyt, jos isä olisi ollut elossa. Isä oli aina niin tarkka siitä, miten asiat menivät. *Ei mitään hutilointia ja hätiköintiä.* Talvella heillä oli tynnyrillinen hiekkaa, jota levitettiin kulkureiteille. Isä oli opettanut, miten se tehtiin. Näyttänyt missä tynnyri oli, ohjannut Christan kädet tarttumaan lapioon ja arvioimaan, mihin kivilaatat ulottuivat.

Nurmikolle ei saa mennä sora. Siinä äitisi hutilo i aina.

Christa oli asunut talossa koko ikänsä. Hän tunsu sen läpikotaisin. Ajatus sen jättämisestä sai hänet voimaan pahoin. Aivan kuin se olisi petos isää kohtaan. Aivan kuin isä jonakin päivänä oikeasti palaisi ja huomaisi perheensä olevan poissa. Vieraiden ihmisten ottaneen talon haltuunsa.

Niin ei tietenkään kävisi, ei isä palaisi, Christa ymmärsi sen.
Mutta silti.

Seuraavana päivänä he olivat äidin kanssa käyneet sairaalassa. Eräs poliisi oli vienyt heidät. Hänen nimensä oli Jonas, ja hän oli isän työkaveri. Hän oli kiltti. Hän tiesi, mistä isä löytyisi. Että isä odotti heitä. Vaikka oli tapahtunut *Se Käsittämättömän Kamala*.

Kellarikerroksessa oli erityinen huone. Sitä sanottiin muistihuoneeksi. Jonas piti Christaa kädestä ja ohjasi vakaasti tunneleiden läpi. Hän haisi hieman samanlaiselta kuin isä. Hänen nahkatakkinsa narisi. He pysähtyivät oven eteen. Christa kuuli vaimaita ääniä muttei erottanut kokonaisia sanoja. Kuuli äidin nyyhkäykset, tunsikin äidin lonkan, miten äiti tärisi.

Ovi avautui kirskuen. Sen jälkeen he olivatkin sisällä huoneessa. Christa tiesi heti, missä hänen isänsä oli. Isona ja puolustuskyvyttömänä, oikoisenaan laverilla. Isä täytti ahtaan tilan, levittäytyi. Ulosteen leyhähdys kantautui Christan nenään.

Hänen isänsä.

Isä oli kylmä. Kylmyys suorastaan säteili hänestä. Se virtasi ja väräili, se tuli suoraan vasten Christan kasvoja, ja hän perääntyi vaistomaisesti.

”Ei hätää”, hän kuuli Jonaksen äänen. ”Ei hätää, Christa, minä olen tässä teidän kanssanne.”

Jonas puhui Skånen murretta. Hänen äänensä kuulosti turvaliselta. Hän oli lukinnut Christan käden isojen, lämpimien kätensä väliin. Hän oli ohjannut Christan sormet koskettamaan jotakin, jonka Christa vasta hetken päästä ymmärsi olevan isän otsa. Se oli kova ja jääkylmä, kuin pakastebroileri.

Justine oli saanut linnun Saltsjöbadenissa asuvalta pariskunnalta. Nainen oli pelastanut sen, kun se oli pudonnut pesästä ja melkein päätynyt kissan leikkikaluksi. Kun pariskunta sitten erosi, kumpikaan heistä ei voinut enää pitää lintua.

Lapsena Justinelle ei ollut luvattu lemmikkieläintä. Flora pelkäsi eläimiä henkensä edestä. Ne iljettivät häntä. Eläimet olivat arvaamattomia. Ne sotkivat ja levittivät tauteja. Mutta nyt Flora oli ollut jo pitkään kuollut ja poissa.

Nähtyään lehti-ilmoituksen Justine oli hetken mielihohteesta lähtenyt Saltsjöbadeniin. *Myydään lintu muuttuneiden perhesuhteen takia, kiltti ja tottunut käsittelyyn.* Ilmoituksessa luki vain ”lintu”, ei millainen lintu. Hän oli odottanut papukaijaa. Tai ehkä undulaattia. Heti kun hän näki rähjäisen mustaharmaan otuksen, hän tiesi että siinä oli jotakin erityistä. Että hän ja lintu kuuluivat yhteen. He molemmat olivat elämän riepottelemia. Lintu tuli heti hänen luokseen ja vaikutti luottavan häneen. Se teki hänet iloiseksi ja sai hänet liikuttumaan.

Ensin hän oli ajatellut pitää sitä vapaana puutarhassa. Että se ikään kuin ymmärtäisi, että se asui täällä eikä haluaisi lentää pois. Edelliset omistajat olivat kyllä varoittaneet häntä. Muut linnut saattoivat hyökätä sen kimppuun. Hän kuitenkin ajatteli, että se oli ollut Saltsjöbadenissa ja tämä oli Hässelby. Aivan eri paikka. Kotimatkalle hän oli kietonut linnun huivinsa sisään. Pysäköi-

tyään auton hän nosti käärön ulos ja asetti omenapuun oksanhaaraan. Se oli virhe. Jo muutamassa minuutissa ilma oli täynnä harakoita. Aivan kuin ne olisivat piileskelleet puunlatvoissa ja vain odottaneet tätä hetkeä. Nokat keihäinä ne syöksyivät kohti oksanhaaraa, ja suunniltaan pelästynyt lintuparka putosi nurmikolle ja yritti epätoivoisesti suojautua pensaalle. Justine tempaisi raivoissaan käteensä haravan ja onnistui lopulta hätistämään metelöivän parven tiehensä. Niin lintu sai muuttaa sisälle taloon.

Kesällä se asui häkissä. Siellä mikään ei päässyt sen kimppuun. Jokin yksittäinen harakka tai varis saattoi kaarrella kanaverkon ulkopuolella mutta kyllästyi melko nopeasti.

Hans Peter oli hämmästyttänyt taidoillaan. Hän ei näyttänyt miltään rakentelijalta. Siitä huolimatta hän oli käynyt lautatarhasta ostamassa kanaverkkoa ja lautaa. Näppärästi hän naulasi kokoon ison häkin kooltaan kolme kertaa kolme metriä ja pienen erillisen mökin, jonka heilurioven lintu pystyi itse avaamaan. Lintu tottui pian, ja heti illan lähestyessä se hyppeli sisälle mökkiin nukku-
maan.

Justine katseli häkkiä. Lintua ei näkynyt. Hän ei halunnut ajatella sitä, mutta oli tosiasia, että myös lintu oli muuttunut. Siihen oli tullut merkillistä arkuutta. Oliko se taas sairastumassa? Vai johtuiko se iästä? Miten vanhaksi se eläisi? Papukaijat saattoivat elää yli seitsemänkymmentävuotiaiksi. Mutta entä tällainen?

Justine teki siemensekoituksen ja hienonsi kovaksi keitetyn kananmunan. Yleensä linnulle kelpasi melkein kaikki. Eilen se oli tuskin koskenutkaan ruokakulhoon. Hän veti takin ylleen ja lähti ulos. Tuuli tarttui häneen, hän oli vähällä kaatua. Kumarassa hän käveli märän ruohikon poikki.

”Hei siellä”, hän houkutteli. ”Hei, pikkuinen. Täällä olisi sinulle ruokaa.”

Hän ei ollut koskaan antanut linnulle nimeä. Yksikään nimi ei ollut tuntunut oikealta. Sokea Christa-tyttö oli keksinyt yhden.

Christan mukaan se olisi Munin. Se ei ollut ollenkaan hullumpi. Siltikään nimi ei ollut vakiintunut.

Nyt Justine oli perillä. Lintua ei näkynyt. Kyllä se oli mökissä, piilotteli jossakin. Hän jatkoi houkuttelua ja maanittelua. Niin hän yleensä sai linnun tulemaan esiin. Niin että se työnsi heilurioven auki. Lennähti hänen käsivarrelleen, hypähti olkapäälle ja raapi rakastavasti nokallaan hänen korvaansa. Häkin ovi valitti synkästi, kun hän astui sisään. Hänen pitäisi muistaa hakea ompelukoneöljyä ja voidella saranat.

Iso häkki oli tyhjä. Sisältä mökistä ei kuulunut mitään. Hyytävä pelko kävi hänen lävitseen. Jokin oli vialla. Hän tiesi sen. Hän laski ruokakulhon maahan ja koputti varovasti mökin oveen. Mitään ei tapahtunut.

”Huhuu”, hän huhui. ”Minä täällä.” Hän nielaisi vaivalloisesti ja avasi heilurioven. Vahva ulosteen haju iskeytyi vastaan. Hämärässä hän erotti kasan harmaanmustia höyheniä. Tuulenpuuska sai ne kohoamaan pystyyn. Hän oli näkevinään, että untuvan keskellä ryömi jotakin. Kovakuoriainen. Toukka. Hän peitti kasvonsa käsillään ja huusi.

Justine juoksi liukkaan nurmikon poikki. Kun hän tuli talolle, hän lyyhistyi portaille ja painoi rystyset huuliaan vasten. Ei enää huutoa, ääni oli sisällä suussa ja siellä sen piti pysyä, sillä jos hän avaisi suunsa, huuto vahvistaisi että se, mitä hän oli ollut näkevinään lintuhäkissä, oli totta.

Äkkiä hänestä tuntui kuin hän olisi nähnyt itsensä kriittisen tarkkailijan silmin. Farkut ja muodoton takki. Jalassa puutarhasandaalit, liian pitkät varpaankynnet. Tukkaa ei ollut pesty aikoihin. Siinä kyyhöttäessään hän tunsu oman hajunsa, joka virtasi ulos puseron pääntiestä, eltaantuneen hajun aivan kuin siinä hoitokodissa, jossa Flora oli viettänyt viimeiset vuotensa. Iän ja kuoleman hajun.

Lintu makasi mökissä. Hän oli hämärän keskeltä erottanut sen rähjäiset höyhenet. Terve ja elävä lintu on tarkka puhtaudestaan, siistii mikroskooppisen pienet höyhenväkäset, saa ne kiinnittymään toisiinsa ja loistamaan kiiltävinä. Kun lintu kuulee jonkun tulevan, se kohottaa päätään ja pupilli välkähtää elämää.

Ei kuitenkaan nyt.

Niiden vuosien aikana, jotka lintu oli ollut Justinen luona, linnusta oli tullut osa häntä itseään. Kukaan ei voisi ymmärtää sitä. Ei kukaan muu kuin Hans Peter.

Justine hivutti hihaa ylöspäin ja katsoi kelloa. Puoli yksitoista. Hans Peterin todellakin pitäisi olla jo kotona. Kirvelevin sil-

min Justine tuijotti tietä. Sieltä Hans Peter tulisi, hetkenä minä hyvänsä hän tulisi sisään portista, kyyryssä tuulta vasten, harvenvat hiukset tuulen tuivertamina. Tuttu hahmo, mies jota Justine rakasti. Hans Peter olisi jäänyt metrosta pääteasemalla ja mennyt syöttöbussilla tenniskentille. Sitten hän olisi kävellyt mutkaisia pikkuteitä kohti rantaa talolle, jossa Justine oli aina asunut. Joka oli aikoinaan ollut Justinen lapsuudenkoti ja jossa Justine ja lintu odottivat.

Sade yltyi. Justine nosti ryppyisen kauluksen pystyyn. Hän oli alkanut palella. Oli parasta mennä sisään. Hänen oli soitettava Hans Peterille. Hänen oli pakko saada Hans Peter heti kiinni, kuulla tämän ääni. Hän ei kestäisi, ellei hän nyt heti paikalla saisi puhua tämän kanssa. Hän tunnusteli taskujaan mutta muisti puhelimen jääneen tiskipöydälle. Kun hän painoi kahvaa, hän huomasi oven olevan lukossa. Eikä hänellä ollut avainta. Hän siirtyi sisemmälle katoksen alle, puri lujasti poskiaan. Suun täytti sakea veren maku. Ahdistus yltyi. Hän oli pitänyt sen loitolla niin pitkään.

Asunto, yksiö, sijaitsi Upplandsgatanilla Tukholman keskustassa.

”Emme jää tähän asumaan pitkäksi aikaa”, äiti oli vakuuttanut. ”Meidän pitää vain ensin säästää hieman. Heti kun meillä on rahaa, ostamme jonkin isomman. Pitäähän meillä molemmilla olla oma huone. Me olemme sentään aikuisia naisia, sinä ja minä. Christalisa... aikuisia naisia! Ja sitten meillä pitää olla viihdytys olohuone. Sellainen niin kuin itse haluamme.”

Christa oli kiertänyt asunnon ja kosketellut seiiniä. Hän mittaili ja tunnusteli. Uudet äänet kaikuiivat hänen ympärillään. Hän silitti kämmenellään, mietti suuntia. Pinnat olivat sileitä, lähes liukkaista, paitsi siinä joka olisi makuuhuone ja olohuone. Siinä seinät olivat karheat, ja kaitaleiden saumakohtat erottuivat selvästi.

”Tapetit ovat harmaat”, äiti kertoi. Niin kuin se olisi sanonut Christalle mitään. ”Harmaa väri alkaa olla taas muodissa. Se nimittäin näyttää pehmeältä. Totta, niin sitä voisi kuvailla. Pehmeää ja mukavaa.”

Äiti teki aina niin, käytti kuvauksia auttaakseen tyärtään ymmärtämään. *Harmaa voi tuntua kodikkaalta. Valkoinen on enemmän steriili. Melkein kliininen. Niin kuin sairaalassa.* Sellainen oli pieni keittiö. Korkeat valkoiset kaapit ja marmoritasot.

Heidän huonekalunsa eivät tietenkään mahtuneet tähän uuteen niin kutsuttuun kotiin.

Äidin oli vaikea puhua siitä.

”Meidän pitää nyt asua jonkin aikaa pelkistetysti”, hän sanoi vältellen. ”Se on modernia. Olemme aloittaneet alusta, tyttöseni, uuden yhteisen elämän.”

Aivan kuin kaikki heidän esineensä ja huonekalunsa olisivat odottamatta menettäneet arvonsa. Edes sänkyä ei otettu mukaan. Christan mukavaa sänkyä, joka oli ollut hänellä vain vaivaiset pari vuotta. Sänkyä, joka oli ollut hänen pakopaikkansa, kun äidillä ja isällä oli ollut kaikkein vaikeinta.

Asunnossa oli iso paikalleen rakennettu parivuode. Se sai kylvätä heille, ja siinä he nukkuivat yhdessä. Christa seinän vierellä, äiti reunimmaisena koska joutui heräämään aikaisin ja lähtemään töihin.

Uudessa elämässä ei ollut sijaa millekään muulle kuin heille kahdelle. Uusi elämä jatkuisi ilman isää.

6

Taas kaikki vyöryi päälle. Ahdistus, kauhu. Kaikki vanha. Justine veti henkeä, joka ikinen lihas oli kiristynyt äärimmilleen. Rannasta kuului aaltojen kohina, niiden loiske vasten maata, aggressiivisena ja vaativana aivan kuin ne haluaisivat vetää hänet mukanaan syvyyksiin ja pitää vankinaan.

Tämän olisi pitänyt jo loppua. Kaikkien näiden vuosien jälkeen. Niin hän oli oikeasti luullut. Berit oli löydetty, eikä mikään voinut paljastaa Justinea, mitään ei ollut jäljellä potkukelkasta, johon hän oli sitonut Beritin, ei mitään huivista jonka hän oli kiristänyt entisen luokkakaverin kaulaan. Seitsemän vuotta Berit oli ollut kadoksissa, ja sinä aikana sadat ihmiset olivat etsineet häntä. Ihmiset olivat tunkeutuneet Justinen taloon ja kyselleet, aivan erityisesti Beritin mies Tor. *Sinä olit viimeinen, joka näki Beritin. Miten hän käyttäytyi? Millaiselta hän vaikutti?* Toimittajiakin oli käynyt. Samoin poliisi.

Eräänä päivänä tuli myös Jill. Hän joka oli ollut Beritin pari-valjakko koulussa ja yksi pahimmista kiusaajista. Justine oli ottanut vastaan heidät kaikki. Myötätuntoinen ilme kasvoillaan hän oli kuunnellut ja vastannut sitten parhaansa mukaan.

”Niin. Berit kävi täällä. Hän kävi täällä kaksi kertaa. Vaikutti että hänellä oli huono omatunto. Minusta tuntuu, että häntä kadutti jokin vanha lapsuuden juttu. Että hän olisi ollut ilkeä ja kiusannut. Mutta mitäpä tuosta, lapset ovat lapsia. Turha vanhoja on

muistella. Sitä yritin sanoa hänelle. Joimme muutaman lasillisen viiniä... tai... no... Berit oli aika humalassa, kun hän lähti. Sen jälkeen en ole kuullut hänestä mitään.”

Niin hän oli sanonut ja vastannut.

Kaikkien näiden vuosien ajan vain Justine oli tiennyt, missä Berit Assarsson oli. Aikaisin aamulla Beritin kasvot olivat kohonneet hänen ajatuksiinsa, puoliksi avoin suu johon vesi virtasi. Ja yksi ainoa tuijottava silmä. Se oli peräisin Beritin palasiksi leikatusta ajokortista, ja vaikka Justine oli hävittänyt Beritin käsilaukun ja kaikki henkilökohtaiset tavarat, silmä oli jäljellä ja tarkkaili häntä herkeämättä. Jossakin vedessä. Itse kasvot liikkuiivat ja keinahtelivat, tuijottava katse ei hellittänyt.

Pahinta oli aamun sarastaessa. Justine yritti sulkea silmät ja panna vastaan, mutta lopulta hänen oli aina pakko nousta. Kuristava pelko pakotti hänet menemään laiturille, irrottamaan veneen ja soutamaan vesille. Aivan kuin hänen olisi varmistettava, ettei Berit ollut palaamassa. Että Berit oli tukevasti järven pohjassa, johon oli joutunut ohuen jään murtuessa potkukelkan alla. Että kivillä täytetyt Konsumin muovipussit pitivät Beritin veden alla.

Justine tiesi käyttöksensä ärsyttäneen Hans Peteriä. Lopulta Hans Peter oli tosissaan suuttunut. Se huolestutti Justinea entistä enemmän ja sai ymmärtämään, että hän ehkä ajaisi Hans Peterin luotaan. Siltikään hän ei voinut lopettaa.

Hans Peter oli pelastanut hänet ja piti hänet koossa. Hans Peter kuunteli ja lohdutti. Mutta jos hän saisi tietää huolen todellisen syyn, kaikki olisi ohi.

Justine muisti lumisen talvipäivän, jolloin he tapasivat ensimmäisen kerran. Hän oli ulkona lenkillä, liukastui ja kaatui. Loukkaantunut jalka aina välillä petti hänet. Hän oli ehtinyt Tempeluddeniin saakka. Hän kaatui päistikkaa lumeen ja jäi siihen makaamaan. Oli silkkaa sattumaa, että Hans Peter Bergman valitsi päiväkävelyllään

juuri sen reitin. Hans Peter auttoi hänet kotiin. Piti huolta hänestä ja teki hänet iloiseksi. Läheisyyden ja rakkauden karttuessa Hans Peter irtisanoi Hässelby Strandin asuntonsa ja muutti taloon asumaan.

Kaikkien niiden vuosien ajan, kun muistot ja näyt piinasivat, Hans Peter jaksoi häntä. He muodostivat pienen lauman. Justine, Hans Peter ja lintu.

Seitsemän vuoden jälkeen Berit lopulta löytyi. Se mitä hänestä oli jäljellä. Pääteltiin että hän oli mennyt heikoille jälle, joutunut veden varaan ja hukkunut. Mistään rikoksesta ei ollut kyse, eikä ketään epäilty.

Siitä päivästä lähtien Justine oli tuntenut suurta ja ikuista rauhaa.

Mutta nyt rauha oli poissa.

Mökillä vietetyt päivät olivat tehneet heille molemmille hyvää. Ainakin Ariadne halusi uskoa niin. Hän ja Christa yhdessä, kaikki aika yhdessäololle. Hän oli yrittänyt laittaa ruokaa, josta Christa piti. Spagettia, jauhelihakastiketta, uunimakkaraa ja muusia. Tyyppillistä lasten ruokaa, Christa ei varmasti koskaan kasvaisi yli siitä. Tommy oli yrittänyt totuttaa tyttöä kunnolliseen ja aikuisempaan ruokaan. Siitä ei ollut tullut oikein mitään. Yleensä Tommy antoi tytön pitää päänsä, mutta toisinaan hän suuttui ja silloin kiukku purkautui Ariadneen.

Olet pilannut tytön, tuo saatanan roskaruoka tekee hänestä libavan. Samanlaisen kuin äidistään.

Keskustassa oli Ica, jossa oli kohtuullisen hyvä valikoima. Ariadne pyöräili sinne usein täydentämään varastoja. Pistäytyi nopeasti, sillä Christa ei voinut tulla mukaan, eikä Ariadne onnettomuuden jälkeen halunnut jättää tyttöä yksin. Mutta työaikana sitä ei tietenkään voinut välttää.

Ariadne käytti tietoisesti sanaa onnettomuus siitä, mitä Tommylle oli tapahtunut vajaa vuosi sitten. Eräänä sateisena syyskuun päivänä Tommy oli saanut ainetta, jota hän ei kestänyt. Viljalajia nimeltä hirssi. Itse asiassa hirssi saattoi aiheuttaa hänelle kuolettavan allergisen reaktion, ja siksi hänellä oli aina pienessä nahkarepussaan mukana ruiskeita ja kortisonitabletteja. Aiemmin samana päivänä Tommy oli ollut Christan kanssa Adelsössä poi-

mimassa sieniä. Sieniä oli löytynyt varsin mukavasti, juuri sopivasti kantarellivoileipiin. Töiden jälkeen Ariadne meni Sveavägenin Konsumiin ja osti Bondgårdenin aamiaisleipää, jota ei myyty missään muualla ja josta hän tiesi Tommyn pitävän.

Tommy oli metsäretken jäljiltä nälkäinen, hän halusi neljä viipaletta. Tapansa mukaan hän oli ensin lukenut leipäpussin tuoteselosteen, mutta jo parin suupalan jälkeen hänen kasvonsa alkoivat turvota irvokkaasti ja pelottavasti. Hänen oli vaikea hengittää, ilma rohisi ja vinkui keuhkoissa. Sellaisessa tilanteessa oli kiire, Ariadne tiesi sen. Reppu esiin. Epipen-ruiske reiteen ja kaksitoista Betapred-tablettia lasilliseen vettä. Hän oli auttanut Tommya muutaman kerran ennenkin. Hirssiä saattoi olla siellä missä sitä ei olisi odottanut olevan. Leivässä, kastikkeissa, puuroseoksissa. Hän auttaisi Tommya nytkin. Totta kai hän auttaisi. Hän tiesi oikein hyvin, miten kiire nyt oli. Ja miten tuskissaan Tommy oli. Mutta jostakin kumman syystä reppu oli juuri silloin kadonnut. He olivat molemmat etsineet hädissään, Tommy koko ajan epätoivoisempana ja kauhuissaan, Ariadne tietenkin myös, mutta vaikka he olivat kääntäneet koko talon ylösalaisin, reppua ei ollut löytynyt.

Ei ennen kuin oli liian myöhäistä.

Christa oli muuttunut isänsä kuoleman jälkeen. Välillä hän oli suorastaan aggressiivinen. Se johtui varmasti surusta. Surutyöstä. Ariadne oli toivonut loman helpottavan tilannetta. Täällä maalla moni asia olikin ollut hyvin. Vaikutus oli ollut suorastaan parantava. Oli mukavaa nukkua pitkään, mukavaa levätä. Ja heti aamulla pukea uimapuku ja kävellä rantaan, joka tähän aikaan vuodesta kauden päätyttyä oli autio. Mutta ponnistelut saada vastahakoiseen tyttäreeseen edes hivenen verran intoa veivät kaikki Ariadnen voimat. Hän kuuli oman teennäisen ja jankuttavan äänensä. Inhosi sitä.

”Tule, Christa, mennään uimaan. Kokeile, ei tämä ole ollenkaan kylmää. Kunhan ensin kastaudut. Toista tilaisuutta ei tule.

Kohta on talvi. Ihan rohkeasti, kultaseni, minä pidän kiinni koko ajan, en päästä irti.”

Tyttö oli seissyt punaisessa uimapuvussaan, ja Ariadne huomasi nyt, että se alkoi olla jo pieni. Koko olemus oli kömpelö ja epävarma, iho kalpea ja löysä, reisien välistä pilkisti esiin karkeankähäräisiä mustia karvoja. Tytär oli perinyt äitinsä ruumiinrakenteen ja värit. Samoin äitinsä äidin, sillä voimansa päivinä Ariadnen kreikkalainen äiti oli ollut täsmälleen samanlainen. Rehevä, päärynänmuotoinen vartalo, karkea ja kihartuva tukka, jota oli vaikea selvittää ja hoitaa.

Aika ajoin Ariadne oli yrittänyt laihduttaa. Hän meni mukaan Painonvartijoihin ja laihtui pari kolme kiloa mutta luovutti siten. Tommy oli pilkannut häntä siitä. Vaikka aikoinaan Tommy nimenomaan oli rakastanut hänen pyöreitä muotojaan ja kuvaillut niitä runollisin sanakääntein, kertonut miten nautinnollista oli levätä hänen alabasterinvalkoisessa sylissä, miten hän oli kuin arvonsa tunteva, satumaisen ihana jumalatar.

Christa oli seistä jurottanut rannalla. Hänen jalkansa upposivat liejuiseen hiekkaan.

”Vielä yksi askel, sitten yksi ja sitten yksi ja sitten yksi. Sitten kyykistyt nopeasti ja kastaudut.”

Kun vesi ulottui tyttöä vyötäisille, hän oli kiskaissut kätensä Ariadnen otteesta ja kompuroinut takaisin kohti rantaa. Ariadne seurasi kiireesti perässä. Hän otti pyyhkeen, valmiina levittämään sen tytön ympärille, kietomaan tytön sen sisään ja hieromaan, niin kuin hän oli tehnyt Christan ollessa lapsi. Vetämään tämän syliin, keinuttamaan puolelta toiselle.

Hän ei ollut ollenkaan odottanut lyöntiä. Christan käsi lennähti suoraksi ja osui suoraan nenään. Se teki todella kipeää, mutta sitäkin enemmän hän yllättyi. Hänen suustaan purkautui huuto:

”Mitä ihmettä, mitä sinä teit?”

Christa potkaisi niin että hiekkaa lensi ympäriinsä ja iholle ja silmiin. Sitten tyttö lysähti polvilleen ja tukka valahti kasvoille.